

# Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ  
Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona  
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

## PREUS DE SUSCRIPCIÓ

|                                |                |
|--------------------------------|----------------|
| Sabadell. . . . .              | 2 rals al mes. |
| Fora. . . . .                  | 8 » trimestre. |
| Un número sol. . . . .         | 0'20 ptas.     |
| Anuncis á preus convencionals. |                |

OBRA NOVA

## TERRA BAIXA

Drama en tres actes y en prosa

ORIGINAL DE

**Angel Guimerá**

Se ven en las principals llibrerías.

Preu: 2 pessetas.

## ENSENYANSA TEÓRICA Y PRÁCTICA DE TEIXITS

Á CÁRRECH DE

**D. ANTONI DE P. CAPMANY**

1.º Curs. Composició de lligaments y teoria de teixits.

2.º Curs. Práctica de teixits, monturas y pasatjes.

Carrer de San Joan. — Sabadell

## L' amor à la pàtria

Hermosíssima y d' una grandiositat suprema, es la primera resposta del «Compendi de Doctrina catalanista», premiat en lo certàmen que convocà 'l benemèrit «Centre Català» de Sabadell y aprobat per la Junta permanent de la «Unió».

Lo dia que aquelles paraulas estigan grabadas en lo cor de tots los catalans, nostra pàtria tornarà á ésser, con en altres temps, la nació més poderosa de la terra, la mes gran y floreixent per sas lletres y sa industria, per sas lleys venerandas y son comerç.

—¿Quin es lo deber polítich mes fonamental?

—Estimar à la pàtria.

Aixís diu lo Compendi.

¿Pot concebirse una definició més concisa y patriòtica del deber natural é ineludible de tota persona humana?

¡Estimar à la pàtria! ¿Que més pot fer un bon fill que estimar à sa mare, la terra ahont vegé la llum primera? Los sers que per diversas circumstancias se veuen obligats à ignorar lo lloch de sa naixensa; aquells que no poden dir ab la cara alta soch gallego, aragonés, castellà, català, etz., son, al nostre modo de veurer, los mes desgraciats entre 'ls homes que poblan la terra.

La íntima satisfacció, lo goig intern que se sent si algú 'ns pregunta d' ahont som fills al trobarnos allunyats de la pàtria al poguer respondre d' aquí ó d' allà, no es comparable ab cap de las satisfaccions mundanas. Y no solsament se sent aquesta satisfacció al ser fora de la pàtria, sinó que també gosa un bon patriota al poguerho dir en sa casa mateixa, tant, que no hi ha ningú, que essent català, gallego, etz., vulguin passar per andalús ó extremeny per mes que d' aquells pobles n' hagi agafat lo modo de ser, costums y llengua.

Aquést sentiment innat que brolla expontani del cor humà tan sols es negat per uns quants, uns per seguir cobrant la nómina, altres per petulancia, encara que 'ls falta 'l valor suficient per ferho en mitj dels mes, los que restant sentint los patriòtichs batechs del cor que glateix al calor de tan hermós sentiment, seguits de la gran massa indiferenta, que si no la sent ab la intensitat ab que 'l sentan los bons patriotas, es per la ignorancia en que procura deixarla la rassa que 'ns tiranisa.

Molts fills de Catalunya creuen que sa pàtria es l' Estat Espanyol, y

sentat aquest principi fan grans protestes dels seus sentiments patriòtics: ¡Error imperdonable!

Los catalans tenim una sola pàtria: Catalunya. Espanya es l'estat del que n' es una part nostra terra, com ho es aquélla de la Europa, com aquesta ho es del mon.

Espanya no pot ser may una pàtria, puig es sols un compost de varias que formen una gran agrupació, á que 's dona 'l nom d' Estat.

Ho demostra mes que tot, las diferencias de llenguatje y de costums que hi ha entre las regions del nort y las del mit-dia, las de llevant y las de ponent.

No vulguin donchs, los *castellanistas* de casa y de fora casa, fernos creure que nostra pàtria es Espanya, que la historia y la rahó, la lógica y 'l dret demostran lo contrari.

Molts preguntarán, cóm pregunta també 'l Compendi anteriorment citat:

—¿Qué es, donchs, la pàtria?

—La comunitat de gents que parlan una mateixa llengua, tenen una historia comuna y viuen agermanats per un mateix esperit que sagella quelcóm d' original y característich totas las manifestacions de la seva vida.»

Aixó es la patria natural. Lo demés es pura fórmula, sens rahó de ser: es una patria d' artifici: convencional, que desapareix á la mes petita embranzida

Aquesta vindrá al despertar las patrias mal anomenadas *petitas* del ensofiment en que las te 'l malhaurat centralisme.

JOSEPH ALEMANY Y BORRÁS.

(*La Costa de Llevant.*)

---

## SECCIÓ POLÍTICA

---

Sembla que per últim comensan á preocuparse los productors catalans de las consecuencias ruinosas que pot portarnos la implantació de las reformas económicas en la isla de Cuba.

Ja comensa á ser hora de que 's belluguin, si volen salvar sos interessos y ab ells los mes respectables encare dels infelissos treballadors que res tenen que veurer ab las componendas dels prohoms de la producció y 'ls de la política.

Comesa la lleugeresa inconcebible de autorisar al Ministeri d' Ultramar pera reformar á son capritxo las relaciones económicas entre Espanya y Cuba, lleugeresa portada

à cap per los proteccionistas conservadors del Foment de Barcelona, ja cal que trevallin si volen ser à temps pera deturar l'espantós sotrach qu'amenassa à la industria catalana.

Lo govern conservador te la paella pel mànec. A despit de las protestas de las Lligas de Productors se le l'hi concedi en lo temps mes oportú una ilimitada autorisació per fer mans y mànegas del mercat de Cuba. Mercés al desgavellat partit lliberal, faltat de jefe, inteligent y enèrgich y manco d'ideals honrats y dignes, te 'l poder assegurat per una llarga temporada, à no ser que 'n Cánovas, empipat fins de sas obras, 's retiri bonament en un cop de gènit.

¿Qui li empeta la basa, donchs, pera fer lo que li acomodi? Ab enemichs que tremolan pensant sols en pujar al poder y ab productors que s'entregan lligats de brassos, embolicats per una tonta preocupació politica que tant cara be costantnos, es avuy per avuy l'home de l'auca, fa y desfa à son albir, concedeix ó no las reformas aprobadas, y envia ó no envia centenars y milers d'homes à morir á la manigua, à tall de rey absolut, com un favorito d'altras épocas, sense que ningú 's bellugui, ni una sola veu s'aixequi en defensa d'aquellas *libertades á costa de tanta sangre obtenidas*, pera conduhirnos à aquest grau de degeneració á quin tal vegada no havia arribat may Espanya.

Ja cal que 's belluquin, ja, los que ab sa conducta s'han fet cómplices del desgovern actual y del daltabaix qu'amenassa al treball patri.

Que al caure arruinats, en la lluyta que s'acosta la conciencia podrá repetirlos constantment aquells versos castellans:

*Llorad vuestra desdicha cortesanos;  
todos en el pusisteis vuestras manos.*

May dirian que es lo que molts periódichs madrilenys han estranyat mes de las reformas antillanas, criticantho enèrgicament com si 's tractés de una desgracia horrosa.

¿Lo nomenament del Concell d'Administració? ¡Ca!

¿Las reformas económicas per cert tan desitjadas y perillosas? Fuigi...

¿La autonomia municipal? ¿Las facultats del governador general de la isla?

No, senyor, no, res d'això.

Los madrilenys... ¡esgarriñutse! s'indignan per la clàusula que conté la saludable reforma ab que s'estatuheix que 'ls empleats de Cuba haigín de ser cubans ó vehins ja de temps en algun poble de l'isla.

Y be, si es lo que ya deyam nosaltres desde 'l principi de la guerra.

Els tot fan per l'honor nacional y per l'integridad del territorio... això sí, barret per peca nòmina.

Del resto ja s'espavilan un cop á la Isla.

¡Pobres castellans y com cau vostra hidalguia!

¿Y per això no mes s'han de llemar rius de sanch y d'or á la manigua? Per enquistar als desvagats de vostas vilas que no fan mes que seguir nostres pobles y colonias ab la ploma á l'orella?

Y be, que s'hi ha de fer: cada hu defensa 'ls seus productes.

Hi han regions que crian blat y fan farina. Altras crian bestiar pera explotarlo. Qui teixeix, qui fabrica, qui extreu ferro, carbó ó coure,  
Ells sols crian carn de ploma.

Com ja saben nostres llegidors la panosissima pensada del *Aguinaldo del Soldado* va resultant un dels fracassos mes solemnes.

Ab tot y la cooperació personal y única del element oficial, apunt sempre per fer 'l maco per *poqui dinari*, lo cas es que l' envió resultà una desgracia.

Sols hi faltava pera coronar l' obra que vingués 'l senyor Bisbe de la Habana y fent com aquell que ve del hort, los clavés tal solemne bofetada que 'ls endeixés recort per tota la seva vida.

Després de donar compte d' haver repartit l' Aguinaldo de la millor manera que havia sabut, diu textualment: «Antes de terminar la presente, me tomo la libertad de aconsejar á la Comisión *que no haga nuevos envíos.*»

Es lo que deya aquell *para muestra basta un botón.*

Y pera empipadors, sense cap despendi, las Comissions oficials barceloninas.

Y continua 'l respectable prelat: «Demostrado con creces el patriotismo de los catalanes eu favor del soldado, dias vendrán en que á los inutilizados y familias de los que fallecieron en esta fatal guerra, *los podrán socorrer directamente y CON MEJOR APROVECHAMIENTO.*

Es á dir, lo que deyan nosaltres; haventhi tantas necessitats que socorrer á casa mateix mes aprofitat serà que directament nos en cuidém nosaltres.

Es la manera práctica de fer las cosas, menos *noticiernessca*, menos *diportacionesca* y menos *oficialesca*.

Aixó sí, no 's fa tant 'l maco y costa un bon xich mes.

Per aixó no som partidaris de las doctrinas del senyor Bisbe de la Habana.

Végis sino com á exemple las *Juntas locales de auxilios*. Ni 's trevalla, ni 's recauda, ni s' excita al poble en sos sentiments mes hermosos; y mentrestant arriuan infelissos y que Deu 'ls ampari.

A fe de Deu que los hi està be la indirecta del senyor Bisbe.

De tant en tant es de justicia que hi hagi qui 'ls confirmi ab tota l' autoritat possible.

## CONSISTORI DELS JOCHS FLORALS DE BARCELONA

### CARTELL EXTRAORDINARI

Després de la convocatoria suscrita y publicada per aquest Consistori, han sigut oferts pera ésser adjudicats en la festa dels Jochs Florals lo següents.

#### PREMIS

*Un obecte d' art*, que ofereix l' Excm. é Ilm. senyor Arquebisbe de Tarragona, Dr. D. Tomás Costa, «al poeta que millor compongui unas co-

plas d' estil popular, apropòsit pera cantarse, sobre 'ls quinze misteris del Rosari, y que á la ballesa de la forma, unexin la esquisitat del sentiment piadós.»

*Un objecte d' art*, ofrena del Excm. é Ilm. senyor Bisbe de Barcelona, doctor D. Jaume Catalá, que s' adjudicarà al autor de «la millor monografia que tracti de la influencia de las Creuhadas en lo decorat de las iglesias d' Occident, y especialment de las imatges de la Mare de Deu, sa postura, sas robas y demés adminiculs. ilustrant y comprovant l' argument ab referencia al major número d' exemplars que 's trobin en nostra terra catalana.»

*Diploma honorífich y mil pessetas* que ofereix l' Excm. é Ilm. senyor Bisbe de Vich doctor D. Joseph Morgades, pera adjudicarse, en conformitat á la darrera reforma dels Estatuts acordada per lo Cos d' Adjunts, en la festa dels Jochs Florals del any que vé, á la «Gramática de la Lengua Catalana» que millor exposi y rahoni las opinions sobre la materia més dignas de tenirse en compte avuy dia.

Lo donador ofereix publicar lo treball premiat en número limitat d' exemplars y cedirne gratuítament á qui vullga fer observacions que serveSCAN pera arribar á la ulterior redacció d' una Gramática revestida de tota la autoritat possible al present.

Un exemplar luxós de la obra «*Christophe Colomb* par la Comte Roselly de Lorgnas», que ofereix pera la festa d' enguany lo mateix Excm. Sr. Bisbe de Vich al autor del «millor treball sobre la influencia pera la cultura social dels Museus arqueològichs y Bibliotecas públicas en certas condicions.

*Una ploma de plata*, oferta per l' Ilm. Sr. Bisbe de Tamasso, Administrador Apostólich de la Diócessis de Solsona, Dr. D. Ramon Riu, al autor de «la millor monografia del Ex-Convent de Franciscans de Belepuig (Diócessis de Solsona) baix sos aspectas històrich y artistich.»

*Un objecte d' art*, ofrena de la Excm. Diputació Provincial de Tarragona, que s' adjudicarà á la «millor monografia sobre un fet històrich de la Edat Mitja referent á la provincia de Tarragona.»

*Un objecte d' art*, que ofereix l' Excm. Ajuntament de Tarragona, al millor estudi biogràfic crítich que tinga per titol «Ixart y sas obras».

*Un ram ab tres flors de lis de plata*, emblema del escut de la ciutat de Lleyda, que ofereix son Excm. Ajuntament á la millor composició que s' presenti sobre un tema que 's deixa á judici del Consistori, mentres se refereixi á algun fet d' aquella antiga capital.

*Un objecte d' art ó duascentas cincuenta pesetas* en metálich, á elecció



del autor que resulti premiat, que ofereix l' Excm. Ajuntament de la ciutat de Reus, á la millor «biografia d' un home il·lustre anterior al segle actual ó monografia de algun monument, fet ó cosa notable, sempre relatiu á la ciutat de Reus ó á son camp.»

*Una rosa d' or*, ofrena del M. I. Ajuntament de la vila de Sitges á la millar «Oda á Sitges.»

*Una ploma d' argent*, que ofereix la «Associació Popular Regionalista», al autor del millor treball que desenrotlli 'l següent tema: «Situació y límits de totes las comarcas naturals de Catalunya inclosas las unidas actualment á las provincias aragonesas y á la República francesa».

*Un objecte d' art* que ofereix la Redacció de *La Costa de Llevant* al autor del «millor treball en prosa ó en vers que ressenyi un fet gloriós de la marina catalana».

Barcelona primer de Febrer de 1897.—Lo President, *Francisco de Sales Maspons y Labrós*.—Lo Secretari, *Lluís Durán y Ventosa*.

## L I T E R A T U R A

### Lo secret

Ningú pot despullarse  
de la naturalesa humana.

A MON AMICH DOMINGO SALÓ

(Acabament).

Nichs y grans lo redoltaren apunyegantlo á preguntes. ¿Com es que va coix? ¿Que l' hi ha passat? ¿Com s' ho ha fet? ¡Quina llástima!—feu algú—bo y mirant de rehull á la Tomaseta.

Somrient se desampellegá de la munió de indiscrets, satisfent sa tafane-ria.—Res, una torsada de peu al baixar los grahons de sa casa. No te importancia, se li han *agraviat* los nervis possantseli tibants y perxó coixeja:

Hi hagué qui capissá si la relliscada lou á peu plá.

L' únich que sentia era no poguer saltironejar com los demás porque si giravoltava y feya algun mal gesto se li endanyava, aixis es que s' estimava mes seurer.

Mes sos companys no podian permetre que 'l capitost, com aquell qui diu, de la reunió anés á recó com un rebutj y.....

—Juguém á penyoras—esclafi un.

—Ja està dit. ¿Eh? feu un altre.

—Si, si, si,—corejaren los demés á la una. Fressaren las cadiras formant rotllo, bregant cadascú per ocupar lo lloch de sa predilecció. Es colocá una tauleta al bell mitj de la rodona y dessobre un tarrabastall d' endróminas á rahó de tres prendas per barba, fent escandalosa lligamanega, petacas, boquillas, xatelens, moneders (d' algun bufat), llapisseros, etc., ab *céfiros*, guants, mocadoretz ab fístó, agullas, didals y demés.

Triaren los pertanyents á cada sexe y repartiren entre 'ls joves las de las noyas, y á las noyas las dels joves, sense matrícula, tal com venían, qu' aquet era 'l tracte, empró l' encarregat se deixaba ensibornar y feya 'la ulls grossos.

*¿De quien es esta peñora?*

*De mi señora*

*¿Qué hará por haberla?*

*Lo que V. mandará.....*

—Segons lo que será, afegian las noyas escarmentadas.

—Faji una abrassada ben forta al Rafel qu' ell m' ho agrahirá.

—Au, aixó no val—butzinava la interessada boy enrojintsi mitj avergonyida y acotant lo cap.

—Vaja, donchs, faji los quatre compromisos.

—Sempre 'm fa fer la mateixa. Are per cástich li guardaré la ganyota

Mes lo repertori curtejava. Després de tres siis y tres noos; Me quieres, te quiero; Hi hanat á la Rambla; Lo pom de fiors; Contentar á las noyas ó als joves, segons; Lo centinella; L' Oracle; y uns quants mes, s' encallava 'l joch; y á truco de revifarlo, de donarli allargós, se n' empescavan de nous.

Un d' aquestos, lo quin mes complavia á n'ellas era «Lo secret», murárlashi una futesa á cau d' orella. Velshoaquí, en aixó consistia.

Lo qui hi tenia mes trassa era l' Eduardo; perxó sempre al tocarli 'l torn, l' obligavan á ferho. Y aquella tarde siguié igual.

D' una á una, com l' abella de flor en flor, aná vessant á dojo dolls d' enfiogidas y acarametladas francesillas tan ben amanidas ab plagacitats y xamoserias de las sevas, *xafadas* ab bona gracia, que malgrat de ferse las escarafallosas, ab fleumerias, com desentenentsen, las assaborian repercutint dolsament en son cor y enterbolintlashi l' enteniment de goig. Aquellas parauletas li rajavan sense esforços, naturals, adornadas ab los oripells de sa gemada fantasia, no semblant sino que ho tingués estudiat ó que invisible consueeta li donés panyo á trascantó, ¡tan seguit



ho deya y sense ensopegar! Mes al escaures enfront la Tomaseta que cot lo cap y jugant, rebregant la penyora que li havia tocat en sort esperava tremolosa sa escomesa, se li esvahí 'l tou de *piropos*, lo rich filon s' estroncá y ell hi restá plantificat, mut, maurantse la barba, no atinant com eixir del pas.

S' entafurá per tots los amagatalis de son cervell, cercant afanyós un pensament, una filigrana, una garlanda com amorós present de sa estimació, y quan creya estalonarla, quant gayrebe ja la assolia y llensava sospir de desfogansa, se li esmunyia, esguimbántseli per l' espay, galopant per llá lluny y fentli pam y pipa. Res, res se li acudia y 's demnava; y..... soptadament, lo deixondí una guspira d' inspiració.

Blegá 'l cos, apropá son rostre al d' ella y aixís permanesqué breus instants com si li manqués coratje, y acostantshi bruscament mes y mes, li..... posá 'ls llabis en la rosada galtona;..... després continuá sa tasca.

Se percibí somort xisclé llensat al adonarse de la tebia presió, protesta de ferma branzida al neixer que s' escanyussá á temps al volguér esclatar.

Maliciejantse la feta los del costat feren l' orní y pantejant d' emoció posá's ella 'l mocador á la cara per acotxar son astorament.

Pro perxó l' Eduardo desseguida s' en vegé penedit. Aquell éspinguet en escalaborn rebutjant son atreviment se li engargussá. Be ho comprenia prou. Ab son procedir havia tret de pollaguera sos sentiments purs é ignoscents. Ell no volia arribarhi, però... Deu nos enguart de un «ja está fet».

Mes tart, quan tocá á la Tomaseta fer sa penyora que resultá ser de l' Eduardo. ¡Veyeu que casual! ¿veritat? ¿No endevinariau pas quin cástich li doná? Ja vos ho diré, pero no penseu mal, porque vosaltres..... Donchs, li feu fer altra vegada «Lo secret»; no val á riurer. ¡Ah! y fou á l' altre galtona, aleshores.

RAMON RAMONACHO.

## Notas regionalistas

L' Emperador d' Austria rebé fa pochs dias en audiencia al nou burgmestre de Praga, que aná á donarli las gracias per haver confirmat la

seva elecció. Tant lo burg-mestre en son discurs, com l' Emperador al contestarli usaren la llengua txeca, llengua nacional de Bohèmia, que, sobrevivint a la influència del alemany, pugna pera recuperar en l' antich Regne 'l lloch que li pertoca.

Aquest fet, sempre bonich, no tindria, a venir aislat, més que una importància relativa, puig ja es sapigut de temps que l' Emperador Francisco Joseph, ben convensut de quins son sos debers de soberà, y de lo que li convé fer pera conservar las simpatías de tants diferents pobles com conté 'l seu Imperi, coneix, sinó totas, las principals llenguas que en lo mateix se parlan, no donantse may de menos d' usarlas ab los seus súbdits. Pero aquell regoneixement de la llengua txeca fet en aquell acte coincideix ab las concessions que als elements nacionalistas de Bohèmia tracta de fer lo Govern austriach, a fi de adquirir son concurs pera la obra difícil de la renovació del pacte entre Austria y Hungria.

Las dificultats suscitadas entre 'ls dos grans Estats del Imperi al renovar lo pacte, han obligat al Govern de Viena a atreures a tots los elements y entre altres als joves txechs que representa l' element nacionalista més avansat de Bohèmia. Al efecte, aquestos obtindrán probablement, la co-oficialitat del seu idioma, que será admés junt ab l' alemany, en totas las oficinas del Estat, y encara que 'ls txechs no quedan satisfets ab aquesta concessió que junt ab altrás menos importants se 'ls hi ofereixen, puig volen que l' Emperador vagi a Praga a coronarse Rey de Bohèmia, de totas maneres se considera que la política d' atracció donará sos resultats, fent posible la renovació del pacte. L' imperi hi afermará la seva existència y 'ls txechs haurán conseguit veure realisada una de sas mes importants aspiracions.

Aixó fa pensar en lo que tots los elements de la vida de Catalunya podriam obtenir, aprofitant los moments en que 'ls governs de Madrid los necessitan, si per comptes d' apareixer dividits y perdent tota influència positiva, disolentse en mal organísats partits madrilenys, procuressin junts donar tota la seva forsa als elements catalanistas. Quan las ocasions arribessin, aixís com ara ningú 'n pot treure partit, succehiria lo que a Austria: que 'ls governs madrilenys per forsa tranzigirían ab moltas de las reclamacions de Catalunya a cambi de comptar ab lo concurs d' aquesta pera la solució d' altrás cuestions. Y es aixó molt més de pensar, quan se recorda que Catalunya, lluny d' aprofitar en son propi benefici, que al cap y a la fi hauria sigut també 'l de las demés regions espanyolas, la situació apurada en que s' ha trobat lo govern ab motiu de la cuestió de Cuba, está amenassada d' esser la regió més sacrificada a con-

secuència de las divisions dels uns y de la falta d'esperit català de molts.

Copiém d' un un diari de París:

«L' emperador d' Austria ha rebut en audiència al burgmestre de Praga M. Podlipuy, qui li ha donat las gracias en txech, per la confirmació de sa elecció. L' emperador li ha contestat *també en txech* que tenia molt gust en coneixe al nou burgmestre de Praga.»

La entrevista devia ser un acte oficial y de cerimonia, y, ab tot, los flamants defensors de la *lengua oficial* d' Austria no 's debia esborronar de que 'l burgmaestre de Praga tingués l' atreviment y la falta de *cortesía* de parlar ab la llengua de Bohemia al seu soberà y de que aquest li respongués en la mateixa llengua.

A Espanya no'n farien pocas de protestas los *hidalgos* de la cortesía!...

Y es que en aquest país desventurat governat per una rassa que conserva encara encara l' empelt de Moreria, tenim la desgracia de posarnos en contradicció fatal ab tot lo que en las nacions civilisadas representa avens, y cultura.

## NOVAS

Lo passat dimars á las 9 del vespre, tingué lloch en lo local del Foment Mercantil, Industrial y Agrícola, una reunió de gremis y corporacions d' interessos morals y materials pera tractar de la millor manera de portar al Municipi representants dels estaments sabadellenchs, únic sistema de obtenir un Ajuntament verdaderament administratiu y digne de la importancia de nostra estimada ciutat.

Assistiren á la reunió, á mes de la Junta del Foment, representants del Gremi de Fabricants, La Gremial, Lliga de Productors, Gremi agrícola Municipal y Centre Català.

L' esperit que dominá entre tots los assistents al acte fou verdaderament encoratjador pera tots los que estiman de debó 'ls interessos y 'l bon nom de Sabadell, ja que d' ell se despren qu' aquesta vegada está en camí de realitzar-se l' ideal á que aspiran totas las personas honradas y amants dels interessos morals y materials de sos respectius pobles, ideal preconisat ja temps desde 'l Sant Pare Lleó XIII, fins al últim ciutadà que que guardi quelcom d' amor á sa terra en son cor de patriota.

Lo vinent dimars tornarán á reunir-se las esmentadas Associacions y segurament en lo vinent número podrém parlar mes llargament d' aquest important assumpto.

—En lo teatro Euterpe tindrà lloch avuy per la tarde un extraordinari ball, corrent lo programa á càrrech de la Banda del Regiment de Navarra.

Per lo diumenge próxim y per la mateixa Banda se prepara un gran ball de tarde á benefici dels malalts y ferits de Cuba.

—Dissapte proxim tindrán lloch los primers balls de Màscara en los teatros Euterpe y Campos de Recreo.

En lo teatro Euterpe además de estar la platea profusament illuminada numerosos aparatos de gas hi ahurá varis lámparas eléctricas.

—Plé á vessar lo saló d' actes del Centre Excursionista de Catalunya estava ab ocasió de celebrar sa solemne inaugural. Lo Secretari señor D. Jaume Massó y Torrents llegí la memoria ressenya dels treballs efectuats per lo Centre en lo passat curs, importantíssims y tant nombrosos com los efectuats per lo mateix en anteriors anys y demostrant que no li manca la vitalitat que 'l caracteriza y de que sempre ha dat probas.

Lo President, D. Lluís Mariano Vidal, á continuació doná lectura á son discurs sobre «La Montanya catalana», escrit ab tan hermosa forma com científich é interessant es son fondo.

Al acte hi acudiren representants de totas las Societats Catalanistas, sortint tothom complagudíssim de la vetllada.

—Nostre bon amich y company de catalanisme don Joseph Got y Anguera, ha tingut la inmensa pena de veurer morir á son fillet Silvestre, xamosa criatura qu' eral' alegria y consol de sos afligits pares. Molt sentim tenir de donar compte d' aquesta dolorosa nova, y fen vots pera que Deu concedeixi cristiana resignació als desconsolats pares en aquestos tristos moments. En l' enterro del cadavre verificat lo passat divendres pogueren evidenciarse las moltas simpatias ab que conta l' amich Got y demés familia en nostra ciutat.

—Proximament s' estrenarán en 'l teatre Romea de Barcelona las comedias en un acte *L' antiquari del Putxet*, del senyors Garcia Blahá y Ay-né Rabell, y *Una mosca vironera*, de J. Blanch y Romaní.

—Ha ingressat en 'l Sanatori de *La Creu Roja* lo soldat inutilisat á Cuba Joseph Miquel Carbó, natural d' aquesta ciutat.

—Avuy nit s' representarà per primera vegada en 'l teatre Principal

d' aquesta ciutat per la companyia de don Antoni Tutau la comedia en 3 actes titulada *Los Gansos del Capitolio*.

—En un dels dies de la setmana que acaba de transcórrer s' haurà embarcat pera America formant part de la companyia dramática del senyor Ortega l' aficionat d' aquesta ciutat don Jaume Auró.

Li desitjém bona sort y un felis viatge.

—Segons llegim, lo popular actor don Frederich Fuentes tornarà á formar part de la companyia catalana del teatre Romea de Barcelona.

Ho celebrém.

—Ha mort en Cuba lo Soldat d' infanteria Pere Laucá Poras fill d' aquesta ciutat.

Siali la terra lleugera.

Ab 'l títol de *Sabadell Cómico* ah' surti á la llum pública un nou setmanari satirich.

Li desitjém una bona acullida.

—Durant 'l plasso de 15 dias estarasit exposadas en la secretaria d' aquest Ajuntament los comptes corresponents al exercici del presupost de 1895-96.

—Varis sócis, casats, del *Centre Industrial* 's proposan celebrar grans balls de máscaras havent obert la corresponent subscripció.

—En lo númuro del passat diumenge donarem compte y detallarem la serie de conferencias anunciadas en l' Ateneu de Barcelona, en sa major part degudas als elements catalanistas.

La primera, aná á cárrech de nostre amich y company don Enrich Prat de la Riva, autor de la «Doctrina Catalanista» qui en la nit del passat dimecres cridá en los salons del Ateneu lo mes granat dels elements pensadors, artistes y literats de Barcelona. Lo tema elegit pel conferenciant fou *Lo fet de las nacionalitats*. Lo treball del Sr. Prat de la Riva es notable baix tots concepts, y com lo resenyarlo com se mereix impossible lo donarém á coneixer integro als nostres llegidors.

La segona de la serie de conferencias, aná á cárrech del conegut enninyer y escriptor don Esteve Sunyol. Lo tema elegit fou *Lo Terrer catalá y las comarcas naturals*.

En un mapa de Catalunya disposat al efecte al costat del conferenciant aná dibuixant aquest lo sistema orogràfic é hidrogràfic de la nostra terra, donant detalls abundantíssims y curiosos y després de la disposició de las montanyas y 'ls rius va deduhirne la natural divisió en las co-

marcas que existeixen y son generalment reconegudas. Incluhí en aquesta divisió los trossos de terra catalana que foren artificialment adjudicats á Fransa y 'ls que una dolenta distribució administrativa juntaren á la provincia de Huesca.

La numerosa concurrencia aplaudí y felicitá calorosament al il·lustrat conferenciant.

—Lo Gremi de Fabricants d' aquesta ciutat ha remés al Sanatori de Barcelona sostingut per la Diputació y Ajuntament, una important quantitat de gèneros á la qual han contribuït los senyors fabricants següents:

Enrich Turull y C.<sup>a</sup>, Mateu Brujas, Llanés Comadrán y C.<sup>a</sup>, Joseph Sallarés y Deu, Joaquim Casanovas, Garriga Germans y C.<sup>a</sup>, Fill y germà de J. Molins, March Soler y fills, Moratonas y Molins, Joan Masagué, Moisés Alguersuari, Bartomeu Pineda, Fills de M. Tous, Jaume Gorina y C.<sup>a</sup>

—Dissapte doná en lo Centre Catalá sa anunciada conferencia sobre «Antigas instituciones de Catalunya» *Gremis*, nostre estimat director, don Antoni de P. Capmany. Aixó 'ns priva de parlarne; sols dirém que la numerosa concurrencia, aplaudí entussiasmada y felicitá al confereciat per son nutrit treball.

—La *Agrupació Artística* que dirigeix lo reputat jove Sr. Quer donará un concert avuy á las 9 del vespre, en el café dels Camps de Recreo.

—Digne d' un bon catalá es la circular del general Fontseré, ab motiu de pendre possessió del càrrech de comandant general dels somatents de Catalunya.

Vegis sinó com á mostra lo següent apartat:

«Havent nascut en eixa noble terra catalana y estimant com qui mes, sas hermosas tradicions y venerables recorts, he sigut sempre entussiasat admirador d' aquesta Institució, la més forta sostenidora de la propietat y la familia, y á quina ombra protectora se constituïren aquells gloriosos Municipis que amparats per la Religió y per son Rey, sapigueren sostenir fortas lluytas contra l' avassallador feudalisme, constituïnt los moderns pobles que s' estengueren y engrandiren al tancar las injustas vallas que 'ls oprimían.»

—La *Associació Popular Regionalista* ha felicitat á nostra Diputació provincial per sa actitud en la qüestió dels expedients d' exempció de quintas, fallats irregularment per lo govern espanyol.

—Nostre benivolgut amic y company de causa D. Narcís Fuster y



Domingo, ha sigut distingit ab una menció honorífica en lo concurs de la «Academia d' Higiene de Catalunya». Lo treball premiat está escrit en catalá.

Felicitém á nostre amich.

—Dintre poch se publicarà 'l cartell del tercer certamen de la Associació Regionalista de Lleyda.

—Lo diumenge dia 24 del mes passat, se celebrá lo concurs de lectura y conversació euskara, organísat per la patriótica societat *Alkartasuna* de Bilbao. Se repartiren tres primers premis y dos segons als noys concurrents á cada una de las seccions del certámen. La festa acabá cantantse á chor, per tot l' auditori, l' himne immortal de la Euskaria, lo *Guernikako Arbola*.

—Diumenge passat s' estrená en lo Teatro Principal de Tortosa la preciosa producció dramática del genial autor catalá nostre bon amich y ferm company don Angel Guimerá titulada «La Terra Baixa».

Tortosa ha disfrutat la primícia de coneixer dit drama en catalá y la premsa tota tributa 'ls mes entussiasistas elogis al senyor Guimerá per tan bella producció.

—L' Associació Popular Regionalista de Barcelona celebrarà avuy al vespre la sessió inaugural del present curs, á la que hem sigut atentament invitats.

El Concell Directiu de dita societat ha quedat constituït en la forma següent:

President; Lluís Marsans.—Vis-president; Joseph Morera y Borés.—Tresorer general; Ricart Estrada.—Tresorer de Propaganda; Enrich Ciurana.—Comptador general; Blay Albareda.—Comptador de Propaganda; Amadeu Tous.—Bibliotecari; Joseph Pujol.—Secretari primer; Joseph M.<sup>a</sup> Monfort.—Secretari segon, Marcell Fàbrega.—Vocals; Joseph Bordas, y Camilo Vallés.

—Lo Museu Episcopal de Vich ha fet las següents adquisicions en lo mes de Janer:

Tres ánforas de terra cuyta; tres taulas d' últims del sígle xvi, ab las imatges de Sant Pere y Sant Pau y la representació de la Fugida á Egipte, altra taula petita del sígle xvii, ab un elegant cap de noya; una pintura sobre marbre, ab la figura de Santa Llúcia, d' excelents condicions artísticas; dúas rajolas catalanas del sígle xv; una magnífica joya d' or y perlas y uns rosaris de lo mateix d' últims del sígle passat, y que se sab per-

tanyian á una dama d' anomenada històrica; una pistola de pedra foguera, recort històrich també d' un personatge de nom molt conegut que havia capitanejat la companyia vigatana de Sant Tomàs en la guerra de la Independència; tres claus gòtiques, y, finalment, una interessantíssima colecció de trenta objectes fabricats y d' us ordinari dels indigenas de Fernando Poo, entre 'ls quals hi ha coses verdaderament curiosas, delicat present dels PP. Missionistas del Inmaculat Cor de Maria á nostre senyor Bisbe.

## Gran Café y Restaurant Colon.-Barcelona

Cuberts á 2'50 ptas. á escullir 3 plats de la carta (ó 4 sense escullir), 3 postres. pa y ví.

També s' admeten abonos á preus ventatjosos.

Servey esmeradísim.

## FONDA SIMON

Cuyna á la verdadera catalana; bonas habitacions pera familias y particulars; molta natedat y economia.

**Espartería, 6 y Vidriería, 12**  
(BORN VELL). - BARCELONA

Aquesta casa fá 62 anys que dona diariament la sopa als pobres.

## Fayans Catalá

Fábrica de Cerámica Artística

DE

**M. BURGÜÉS Y COMP.<sup>a</sup>-Crehuetá, 92-SABADELL**

Imprempta y Encuadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderón, 26.—SABADELL